

Partiopinionen i Vasa och Korsholm gällande en sammanslagning av kommunerna

Uppsats i problemorienterad diskussionskurs

Nicklas Koski

Institutionen för samhällsvetenskaper

SVF, Åbo Akademi, Vasa

1996

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
1.2 Metod	1
1.2 Avgränsningar	1
2. Bakgrund	2
3. Följderna av en samgång	3
3.1 Konkreta följder	3
3.2 Maktförhållanden mellan partierna	4
4. Partiopinionen till Storvasa	5
4.1 Partierna i Vasa	5
4.1.1 Svenska folkpartiet	5
4.1.2 Socialdemokraterna	6
4.1.3 Samlingspartiet	6
4.1.4 Vänsterförbundet	6
4.1.5 Gröna	7
4.1.6 Kristliga	7
4.1.7 Liberalerna	7
4.2 Partierna i Korsholm	7
4.2.1 Svenska folkpartiet	7
4.2.2 Finska kommunorganisationen	8
4.2.3 Socialdemokraterna	8
4.2.4 Samlingspartiet	8
4.2.5 Vänsterförbundet	8
4.1.6 Gröna	8
4.1.7 Kristliga	8
5. Snabbanalys av partiopinionen	9
6. Slutsatser	10
6.1 Länsreformen	10
6.2 Kommunerna	10
6.3 Vasa och Korsholm	11

Källförteckning

Källor:

Lohjalta lohkeaa – Mahdollisuuksien Lohja – Lohjan kunnan ja kaupungin yhdistymisen toimintasuunnitelma (White paper) yhdistymisen päätöksentekoa varten, Yhdistymisen neuvottelutoimikunta, 27.2.1995, ss 3, 11, 13

Lojo kommun, Kommunalberättelse 1995, s 2.

Vasabladet 2.10.1996, s 12.

Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1907, Nikolaistads stadsfullmäktige, 4.12.1907, § 14

Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1913, Nikolaistads stadsfullmäktige, 29.1.1913, ss 33

Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1933, ss 643, ss 651, No 189 – Statsrådets beslut angående överföring av särskilda lägenheter och områden från Korsholm till Vasa.

Vasa stad: Stadsfullmäktiges föredragningslistor 1954, cf 33, ss 353, Nr 284 – Statsrådets beslut angående överföring av särskilda lägenheter och områden från Korsholm till Vasa.

Vasa stad: Stadsfullmäktiges föredragningslistor 1972, cf 59, ss 155, Nr 116 – Avtal om överföring av Solf kommuns område till Korsholms kommun, 28.2.1972.

Vasa stad: Avtal om överföring av områden mellan Korsholm och Vasa, 1972, 1.1.1973

Vasa stads befolkningsregister 1.10.1996

1. Inledning

Kommunsammanslagningar ligger i tiden. Ledarspalterna i de svenskspråkiga tidningarna fylls med spekulationer kring den kommande utvecklingen mot allt färre kommuner. Bakom det här ligger regeringens planer på att uppmuntra kommunsammanslagningar.

Regeringen Lipponens halvofficiella målsättning är att halvera antalet kommuner från dagens 455 till drygt 200. Inga tvångssammanslagningar har varit aktuella. Däremot har regeringen antytt att den med hjälp av ekonomiska medel kan framtvunga "frivilliga" sammanslagningar. Det här betyder att statsandelarna ytterligare skärs ned och på det sättet hamnar många kommuner i ekonomisk nödläge.

Nedskärningen av statsandelarna kan regeringen motivera med behovet av att balansera statsbudgeten och spara på överflödiga utgifter.

För kommunerna betyder nedskärningarna att ytterligare inbesparingar blir aktuella med försämrade service som följd. Kommunerna kan alternativt intensifiera samarbetet sinsemellan för att spara på kostnader. En sista utväg blir kommunsammanslagningar.

I Vasanejden kan då en sammanslagning av Vasa och Korsholm bli aktuellt. Speciellt med tanke på att Korsholm har råkat ut för ekonomiska svårigheter.¹

1.1 Syfte och frågeställningar

I den här uppsatsen kommer jag att spekulera med en sammanslagning av Vasa stad och Korsholms kommun. Jag försöker dels belysa bakgrunden till den nuvarande situationen och dels försöker jag se hur en kommunsammanslagning skulle påverka kommunernas verksamhet. Hur skulle vasa- och korsholmsborna klara sig i den nya storkommunen och vilka är för- och nackdelarna med en samgång? Hur skulle det påverka maktförhållandena mellan partierna i fullmäktige?

1.2 Metod

Jag har pejlade stämningen hos de olika partigrupperingarna i Vasa, respektive Korsholm. Jag har telefonintervjuat partiernas fullmäktigeledamöter för att få fram hur de förhåller sig till en sammanslagning av Vasa och Korsholm.

Vasabladet och Hufvudstadsbladets ledar- och insändarsidor har gett en bra bild på debatten kring kommunsammanslagningarna.

I Lojo och Borgå går två kommuner samman vid årsskiftet och därmed har jag också fått material för att kunna spekulera i följderna av en dylik operation i Vasa.

1.3 Avgränsningar

Uppsatsen koncentrerar sig på opinionen hos de lokala partierna och partiernas fullmäktigeledamöter. Jag har valt att på grund av resursbrist inte göra några mer omfattande opinionsundersökningar. Den historiska bakgrunden behandlas också ganska kort. Uppsatsen är inte en längre avhandling, bara ett skrap på ytan. Dagens läge är det viktigaste.

¹ Vbl 2.10.1996, s.12.

2. Bakgrund

Vasa och Korsholm har upplevt flere justeringar i sina gränser enbart på 1900-talet. Vasa har utökat sitt område genom köp och genom avtal för att få utrymme för nya förstadsområden. Grannkommunerna har å sin sida omorganiserat sig till en starkare kommun.

Under början av seklet köpte Vasa små områden från bl a Brändö och området kring Metviken.^{1,2} 1933 gjorde Korsholms dåvarande kommun en uppgörelse med Vasa stad om överföring av områden i Böle, Gerby och Smedsby från Korsholm till Vasa med ett par års fördröjning.³ Vasas markhunger var inte slut med det. 1954 var det dags för en ny affär. Fler områden från Böle, Smedsby och dessutom från Kråklund, Runsor och Toby överfördes från Korsholm till Vasa. Den här gången behövdes marken för flygplatsen.⁴

Det senaste nyförvärvet av markområden skedde 1973 då Vasa fick Över- och Yttersundom av Solf kommun och Höstves, Runsor, Böle, Gerby, Kråklund, Västervik och några andra områden av Korsholms kommun.^{5,6}

I samband med de stora markbytena 1973 bildades också dagens Storkorsholm då kommunerna Korsholm, Kvevlax, Replot, Solf och Björköby frivilligt gick samman.

Befolkning i Vasa och Korsholm

Vasa stad (1996, källa: Vasa stad, befolkningsregistret)

		%
totalt	55867	100
finskspråkiga	40269	72,1
svenskspråkiga	14543	26,0
andra	1055	1,9

Korsholms kommun (1995, källa: Korsholms kommun)

		%
totalt	16289	100
finskspråkiga	4086	25,1
svenskspråkiga	12091	74,2
andra	112	0,7

Storvasa (uppgifterna utgående från statistiken ovan)

		%
totalt	72000	100
finskspråkiga	44300	62
svenskspråkiga	26600	37
andra	1100	1

Tabell 1⁷

¹ Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1907

² Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1913

³ Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1933

⁴ Vasa stad: Stadsfullmäktigeprotokoll 1954

⁵ Vasa stad: Stadsfullmäktiges föredragningslistor 1972

⁶ Vasa stad: Avtal om överföring av områden mellan Korsholm och Vasa 1972

⁷ Vasa stads befolkningsregister

3. Följderna av en sammanslagning

Till följd av sammanslagningen av Vasa och Korsholm skulle bli språkförhållandena, administrationen och maktförhållandena mellan partierna påverkas i stor grad.

3.1 Konkreta följder

Med finska som majoritetsspråk skulle många korsholmare få vänja sig med den nya situationen. Alla gatuskyltar i Korsholm skulle få finska överst. Denna åtgärd syns och den väcker oftast mycket debatt. Självt har jag erfarenhet av motsvarande "skyltdiskussioner" i Lojo.

Kommunalskatten (skattöret) skulle också bli ett diskussionsämne inför samgången. Vasa har 18 procent, Korsholm 17,5 procent. Antagligen skulle det bli aktuellt att höja korsholmarnas skatt, snarare än att sänka vasabornas. Det finns också skillnader i fastighetsskatterna.

Vi kan få en bild av följderna i Vasa genom att titta på hur kommunsammanslagningen påverkar Lojo kommun och stad, samt Borgå lk och stad vilka alla går samman vid årsskiftet. Enligt Raili Enlund, Sfp, som satt i organisationskommittén som förberedde samgången i Lojo finns det fler följder:

a) Personalminskning. I Lojo kom kommunerna överens om att alla som har haft en tjänst ett halvt år före samgången har rätt till tjänst också i den nya storkommunen. Personalen minskar främst genom naturlig avgång. Skolorna, sjukhusen och hemvården kan inte minska personalen. Eleverna och patienterna blir ju inte färre. Däremot minskar personalen i centraladministrationen på kanslisidan. De första åren märks inget, förutom omplaceringen av några tiotal personer. På sikt minskar personalen med ett hundratal till ca 1600. Båda kommunerna har redan tidigare under lågkonjunkturen minskat sin personal.

b) Glesbygden lider. Det kan bli sämre service inom t ex hälsovården och biblioteksväsendet. På sikt gagnas ändå regionen som helhet. I början är de negativa effekterna stora.

c) Inbesparingar. Små till en början. Ärendena inom administrationen kan skötas smidigare och snabbare då det inte finns flere fullmäktige, dubbelt med nämnder och en dubbel centralförvaltning.

d) Ekonomi. I Lojo stad är skatten nu 17,5 procent, i kommunen 17 procent. I den nya kommunen är skatten 17 procent. Den nya kommunen får också statens sk "morotspeng", 21,5 miljoner mark på tre år. ¹

I Lojo ordnades en rådgivande folkomröstning om kommunsammanslagningen. I Lojo kommun som traditionellt har motsatt sig en sammanslagning gavs 55 procent ja-röster och 43 procent nej-röster. I Lojo stad som har varit pådrivare i frågan röstade över 90 procent för en sammanslagning av kommunerna. Det var speciellt glesbygden som ville behålla den självständiga landskommunen. ²

I Borgå är följderna av samgången likartade.

"Landskommunens ekonomi var mycket svagare än stadens och på kort sikt blir affären en förlust för Borgå stad. På längre sikt gynnas hela regionen."

Det här säger Junghard Lindroos som är gruppordförande för Sfp i Borgå stad.

Borgå får på kort sikt inte heller några inbesparingar i lönerna. Personalen har under fem år ränti för att de får behålla sitt arbete. På längre sikt blir det inbesparingar. även på den posten.

¹ Lohjalta lohkeaa – Mahdollisuuksien Lohja – Lohjan kunnan ja kaupungin yhdistymisen toimintasuunnitelma (White paper) yhdistymisen päätöksentekoa varten, Yhdistymisen neuvottelutoimikunta 27.2.1995

² Lojo kommun, Kommunalberättelse 1995, s 2.

Administrativt får lättare struktur inom fem år. Totalt personer får gå och 120-130 uppnår pensionsåldern inom femårsperioden.

Lindroos kan inte se några större risker i att glesbygden blir lidande. Landsbygden röstade flitigast av alla områden i Storborgå och därmed har glesbygden en betydande representation i stadsfullmäktige.

Det som enligt Lindroos är positivt med kommunsammanslagningen är att markanvändningen och planeringen blir lättare. "Regionen kan då bättre utnyttjas", säger han.

Följderna av en kommunsammanslagning behöver inte vara dramatiska och det kan de inte heller vara. Framst blir det lite inbesparingar på lönekostnader i administrationen.

Vasa och Korsholm samarbetar numera på flera olika områden. Idrottshallarna, Stormåssen, vatten- och avloppssamarbetet och skolsamarbetet är de mest synliga projekten. Projektchef Pirkka Kärki från Vasa stad anser att en kommunsammanslagning skulle vara vettig. Han säger att det nuvarande samarbetet skulle börja löpa bättre. Sundom och Solf skulle sannolikt börja samarbeta mera, Smedsby skulle orientera sig mer mot centrum. Det är Kärkis vision.

3.2 Maktförhållanden mellan partierna

Det nya stadsfullmäktige skulle vara intressant. Svenska folkpartiet skulle få ett större inflytande i Vasa än idag. Sfp skulle bli det största partiet med närmare 40 procent av rösterna. Socialdemokraterna skulle komma på andra plats med drygt 20 procent och samlingspartiet på tredje plats med drygt 15 procent av rösterna.

Storkommunen skulle ha 72 000 invånare vilket enligt uppgifter från inrikesministeriet skulle ge 59 platser i det nya fullmäktige. Vid en kommunsammanslagning kan ett undantag ändå göras. En eller två valperioder efter sammanslagningen får kommunen ha ett större fullmäktige, men efter det minskar storleken till den normala.

Idag har Vasa 51 platser i stadsfullmäktige medan Korsholm har 43 platser, sammanlagt 94 platser. 35 platser skulle således försvinna i och med en kommunsammanslagning. Konkurrensen mellan kommunalvalskandidaterna skulle bli hårdare. Flest platser skulle de stora partierna, främst Sfp förlora. I kompensation skulle folkpartisterna relativt sett få mer makt i Vasa. Vid ett nyval skulle röstningsprocenten antagligen stiga på Korsholms glesbygd, eftersom glesbygdsbefolkningen har mest att förlora i inflytande. Det hände åtminstone i Borgå i senaste kommunalval då det första gemensamma fullmäktige valdes.

Tabell 2

Partiernas fullmäktigemandat efter kommunalvalet 1996 *

	Vasa	Korsholm	Storkommunen (uppskattat)
Sfp	14	33	23
Sdp	14	2	13
Saml	11	1	10
Vf	4	1	4
Gröna	4	1	4
Centern	1	-	1
Kristliga	2	1	2
Finska komorg	-	4	1
Liberala	1	-	1
tot	51	43	59

* Partiernas röstetal i respektive kommun har räknats ihop och dividerats med alla partiernas sammanlagda röstetal i kommunerna. Detta har gett en procentuell andel av rösterna vilken jag sedan har omvandlat till antal platser i det nya fullmäktige, med hänsyn till minskningen av det totala antalet ledamöter.

Källa: Vasabladet

4. Partiopinionen

Jag begränsade mig i min telefonenkät till nyinvalda fullmäktigeledamöter, det vill säga alla jag intervjuade har ännu inte hunnit etablera sig i det politiska livet.

4.1 Partierna i Vasa

Svarsprocenten i Vasa blev rätt hög, 59 procent. Jag fick under en veckas period tag på 30 fullmäktigeledamöter av totalt 51. Sju stycken från Sfp, en från kristliga, fyra från vänsterförbundet, åtta från Sdp, sju från samlingspartiet, två från gröna och en liberal.

Åsikterna gällande en sammanslagning av Vasa och Korsholm gick isär så pass mycket att det råder ett dödläge. 14 av de 30 vill behålla de självständiga kommunerna, medan 16 sade ja till en sammanslagning.

Ett Storvasa bestående av dagens Vasa och Korsholm sågs som ett alternativ på längre sikt, omkring 20-30 år.

4.1.1 Svenska folkpartiet

Folkpartisterna sade så gott som alla nej till en sammanslagning, även om åtgärden skulle förstärka det svenska inslaget i nuvarande Vasa. De flesta ansåg att kommunerna redan är tillräckligt stora och klarar sig som de är. Ett intensivare samarbete med Korsholm sågs som ett bra alternativ.

Raimo Hagström ser det som en fördel att svenskheten skulle förstärkas i staden i och med en sammanslagning. "Det skulle säkra svenskheten på lång sikt", säger han men påpekar att det ännu är för tidigt att resonera om en samgång.

Sture Erickson anser å sin sida att en storkommun inte skulle medföra några synergieffekter. Han menar att Korsholm är så utspritt i små byar att det är bättre om kommunen bibehåller sin landsbyggskaraktär och inte blir en del av staden. "Det är inte heller något självändamål att sträva efter stark svenskhet i staden", säger han.

Ordförande i Sfp:s kommunorganisation, Robban Grönblom, tror att om Korsholm och Vasa slås samman, så sker det snarare under tvångsartade förhållanden än frivilligt. "Omöjlig är ett Storvasa ändå inte. Principiellt anser jag att kommunerna i Finland är för små och kommunsammanslagningar krävs. Vasa är däremot av passlig storlek", säger han. Grönblom kommenterar också farhågorna om att den svenska servicen skulle försämrats i nuvarande Korsholm om kommunen skulle sammanslås med Vasa. "I Sundom har språket aldrig varit ett problem och inte har byn förfinskats heller. Korsholmarna argumenterar mot kommunsammanslagningen med att de håller på den svenska servicen. Ändå springer de varje dag i affärerna i Vasa och talar finska."

Thomas Öhman är rädd för svenskheten i Österbotten i ett vidare perspektiv. "Korsholm är den största svenska kommunen i Österbotten och en sammanslagning med Vasa skulle vara olyckligt ur finlandsvensk synpunkt." Öhman vill hellre se kommunsammanslagningar i nordlig riktning, så att Maxmo och Vörå skulle bli delar av Korsholm.

Han anser att ekonomin är den främsta orsaken till sammanslagningar, frivilligt sker de inte. Kommunsammanslagningarna ser han som en fortsättning i processen mot större enheter, först länen, sedan kommunerna.

Helena Boucht-Lindeman är inte lika bekymrad över svenskans ställning. Hon säger att Vasa och Korsholm utgör ett geografiskt naturligt område och därför kunde det vara skäl att sammanslå dem. "Det är egentligen ingen nackdel att majoritetsspråket skulle bli finska i Korsholm. Byarna förfinskas oberoende av en sammanslagning", tror hon.

4.1.2 Socialdemokraterna

Sossarna splittrades i kommunsammanslagningsfrågan. Fem var för och tre emot. De ekonomiska fördelarna var ofta ett argument för ett Storvasa.

Raimo Rauhala är inte förtjust i en sammanslagning. ”Vi skulle få förbannat många nya problem, eftersom Korsholm är så stort”. Han säger att kommunaltekniken och den övriga servicen är sämre skött i Korsholm än i Vasa, vilket skulle innebära ökade kostnader om standarden skall behållas. Fortsatt samarbete är en bättre modell. ”Det är bäst att låta Korsholm vara svenskt även i fortsättningen. Vi hade en stor strid 1973 huruvida Korsholm skulle bli en del av Vasa eller inte och då lyckades det inte. Varför skulle det göra det nu?”, frågar han.

Juhani Raudasoja anser att man i allmänhet bör sträva efter större kommuner så att kommunerna ska kunna bibehålla sin servicenivå. En sammanslagning av Vasa och Korsholm är aktuell på längre sikt. Raudasoja säger att Storvasa skulle bli ett mycket starkt centrum som till och med kunde höja sin servicenivå. ”För Vasas del är det bäst att först göra delsammanlagningar vid olika områden i Korsholm som gränsar sig till staden. Senare blir hela Korsholm, men också Laihela och Lillkyro är aktuella som utvidgningsriktningar”, säger han.

Martti Kallio menar också att större kommuner är av godo. ”Det finns för många kommuner i Finland, de små klarar sig inte utan hjälp och därför är det bättre att sammanslå dem till större enheter. Till och med Korsholm är för litet”, säger Kallio. Han säger att cirka 30 000 invånare är passligt i en kommun, dvs samma storlek som kommunerna i Sverige är i snitt.

4.1.3 Samlingspartiet

En överväldigande majoritet, sex av sju samlingspartister talade för en storkommun och ekonomin kom också här upp som eventuell orsak till sammanslagning.

Heikki Kouhi anser att det inte är vettigt att investera i två näraliggande förvaltningscentra. ”Korsholm är väldigt splittrat och skulle inte existera utan Vasa. Egentligen är Korsholm en parasitkommun.”, säger han. Kouhi anser att kommunernas verksamhet kunde rationaliseras mycket om inte känslorna skulle spela en så stor roll. Han menar att det är ekonomin som kommer att föra Vasa och Korsholm samman, det inom 20-30-år.

Raija Kujanpää säger också ja till en sammanslagning, men hon tror att det kan bli svårt att genomföra i en nära framtid på grund av språkfrågan. ”Den här frågan påverkas också av Korsholms förfinskning”, säger hon.

Markku Rintanen tror däremot att det för tillfället är bäst att fortsätta som förut med ett nära samarbete.

4.1.4 Vänsterförbundet

”Kommunsammanslagningen är just nu en dödfödd tanke”, säger Eino Sainio från vänstern. Han säger att tanken är politiskt omöjlig. En orsak är att Sfp skulle bli det starkaste partiet i det nya stadsfullmäktige, vilket finnarna inte skulle gilla. Skillnaderna i språkförhållandena i Vasa och Korsholm är en annan orsak. Neds kärningarna i statsandelarna kan däremot enligt Sainio tvinga kommuner hastigt gå samman. Då är Vasa–Korsholm–Vörå–Maxmo-kommuner som kan delta i en eventuell sammanslagning. Sainio anser att den optimala storleken för en kommun är 15-20 000 invånare.

Lasse Hakala är mycket positiv till Storvasa. ”Större areal skulle betyda att det skulle bli lättare att planera och utveckla staden. Om inte hela Korsholm faller i Vasas famn, kunde en lösning vara att Smedsby skulle överföras till staden.”, säger han.

4.1.5 Gröna

Hannu Katajamäki ser ingen nytta med sammanslagningar. På det principiella planet anser han att orter där staden omges av en landskommun får problem som kunde lösas med en sammanslagning. Han säger däremot att en storkommun kunde vara sämre ur lantbruksnäringarnas synpunkt.

Jarmo Laasanen tror på en kommunsammanslagning. De gemensamma resurserna kunde användas effektivare vilket skulle medföra en del inbesparingar. Laasanen är rädd för Sfp:s överstora makt i ett Storvasa. "För stora partigrupperingar gynnar inte beslutsfattandet".

4.1.6 Kristliga

Kalevi Korteesmaa från kristliga har inget mot en kommunsammanslagning. Han anser att gränsen mellan Vasa och Korsholm är konstgjord och att ärendena skulle löpa bättre i en storkommun. "Vad har Sfp för glädje att föra byapolitik i Korsholm", frågar han sig och tillägger att tvåspråkigheten inte för honom är så viktig. Han tror i likhet med många andra kommunalpolitiker att den svåra ekonomiska situationen i framtiden kan tvinga kommuner ihop. För Vasa och Korsholms del torde det däremot gå ännu flere generationer innan något börjar hända.

4.1.7 Liberalerna

Veikko Siltanen anser att tiden redan börjar vara inne för Storvasa. Det blir mer och mer samarbete kommunerna emellan och det kan på sikt leda till en kommunsammanslagning.

4.2 Partierna i Korsholm

I Korsholm blev svarsprocenten bland de nyinvalda kommunfullmäktigeledamöterna något högre än i Vasa, det vill säga 63%, eller 27 av 43 svarade. 25 av dem som svarade var emot en sammanslagning med Vasa, bara 2 ansåg att det var en god idé.

4.2.1 Svenska folkpartiet

Praktiskt taget alla sfp:are i Korsholm var emot en sammanslagning med Vasa. De anser att kommunen redan är tillräckligt stor. Om sammanslagningar ändå blir aktuella är norr den sannolikaste riktningen för Korsholms del, dvs Vörå, Maxmo och Oravais. Det är få som egentligen vill tro att Korsholm skulle sammansmälta med Vasa.

Göran Beijar anser att det är språkfrågan som avgör kommunsammanslagningarna. Om Korsholm skulle bli en del av Vasa, skulle Svenskösterbotten splittras. Vasa med finska som majoritetsspråk skulle få en gräns mot det finska Österbotten. Beijar tror inte att Vasa och Korsholm någonsin går samman. Det är sannolikare att Malax och Korsnäs sammanslås med Korsholm. "Det är ingen idé att bara slå ihop två fattiga kommuner".

Carola Lithén tänker också mer med känsla. "Att Korsholm och Vasa skulle gå ihop, det är psykologiskt helt otänkbart. Namnet Korsholm skulle ju försvinna." Lithén ser inga fördelar med en sammanslagning. Hon menar att det är bättre med ett intensivt samarbete.

Christer Stolpe är rädd för att glesbygdens röst skulle försvagas ytterligare i ett Storvasa. "Man vinner inget på en sammanslagning och det är bäst att fortsätta som hittills", säger han.

Henrik Östman vill ge uppmärksamhet åt större projekt som Korsholm inte själv kan förverkliga. "Om vi t ex tänker på en djuphamn på Replot. Den kan Korsholm inte bygga utan Vasa. Och Vasa vill behålla djuphamnen på sin mark. Således byggs ingen hamn på Replot före kommunerna har gått samman. Det är ekonomin som avgör", resonerar han.

Leif Bengt tror att Korsholm kunde bli en stark svensk motpol till Vasa. Språket är viktigt och därför anser han att det är klokare att utvidga Korsholm norrut och söderut.

Bengt Beijar tror inte att det finska Vasa ens på sikt vill ha det Sfp-dominerade Korsholm. Sfp skulle få en alltför stor makt i vasapolitiken.

4.2.2 Finska kommunorganisationen

Kaarina Fränti är mot Storvasa trots att hon representerar Korsholms finska befolkning. Hon motiverar sig med att kommunerna är så olika till karaktären, Korsholm domineras av jordbruket. Hon hoppas att den nuvarande situationen skulle fortsätta tills vidare.

4.2.3 Socialdemokraterna

Matti Hahto tror bestämt att Vasa och Korsholm i framtiden är en enda storkommun. "Utan tvekan kommer det att gå så. Men saken är ännu inte aktuell", säger han. Hahto säger också att det är ekonomin som tvingar kommunerna till sammanslagningar. I en liten kommun är det ekonomiska spelrummet för litet.

Alf Hjerpe är mot en sammanslagning med Vasa. Däremot tror han att frågan blir aktuell i framtiden. I första skedet skulle Korsholm sluka småkommunerna i norr, det vill säga Maxmo, Vörå och Oravais. I det andra skedet skulle Korsholm gå samman med Vasa.

4.2.4 Samlingspartiet

Paula Hauru anser att sparandet inte får vara en orsak till kommunsammanslagningar. Hon tror inte ens att det på längre sikt skulle bli några inbesparingar. "I en storkommun skulle invånarnas röst höras sämre. Dessutom har Mustasaari/Korsholm-namnet väldigt långa traditioner och jag vill bevara banden till det förflutna.", säger hon.

4.2.5 Vänsterförbundet

Kjell-Erik Källberg säger att en större kommun skulle fjärma beslutsfattandet från individen, demokratin skulle minska. Han är för ett närmare samarbete mellan kommunerna, men på 10-15-års sikt tror han att det blir en sammanslagning av Korsholm och Vasa. Ekonomin skulle vara orsaken.

4.2.6 Gröna

Carina Palm tror inte ännu på en sammanslagning av Vasa och Korsholm, men inom 5-10 år blir det en sammanslagning. "Frågan måste mogna ännu, det är språkfrågan som spökar i bakgrunden", säger hon.

4.2.7 Kristliga

Leif Tast är övertygad om att Korsholm redan är tillräckligt stort och att nuvarande situation består länge ännu. Han kan inte tänka sig en utvidgning norrut, än mindre en sammanslagning med Vasa.

5. Snabbanalys av partiopinionen

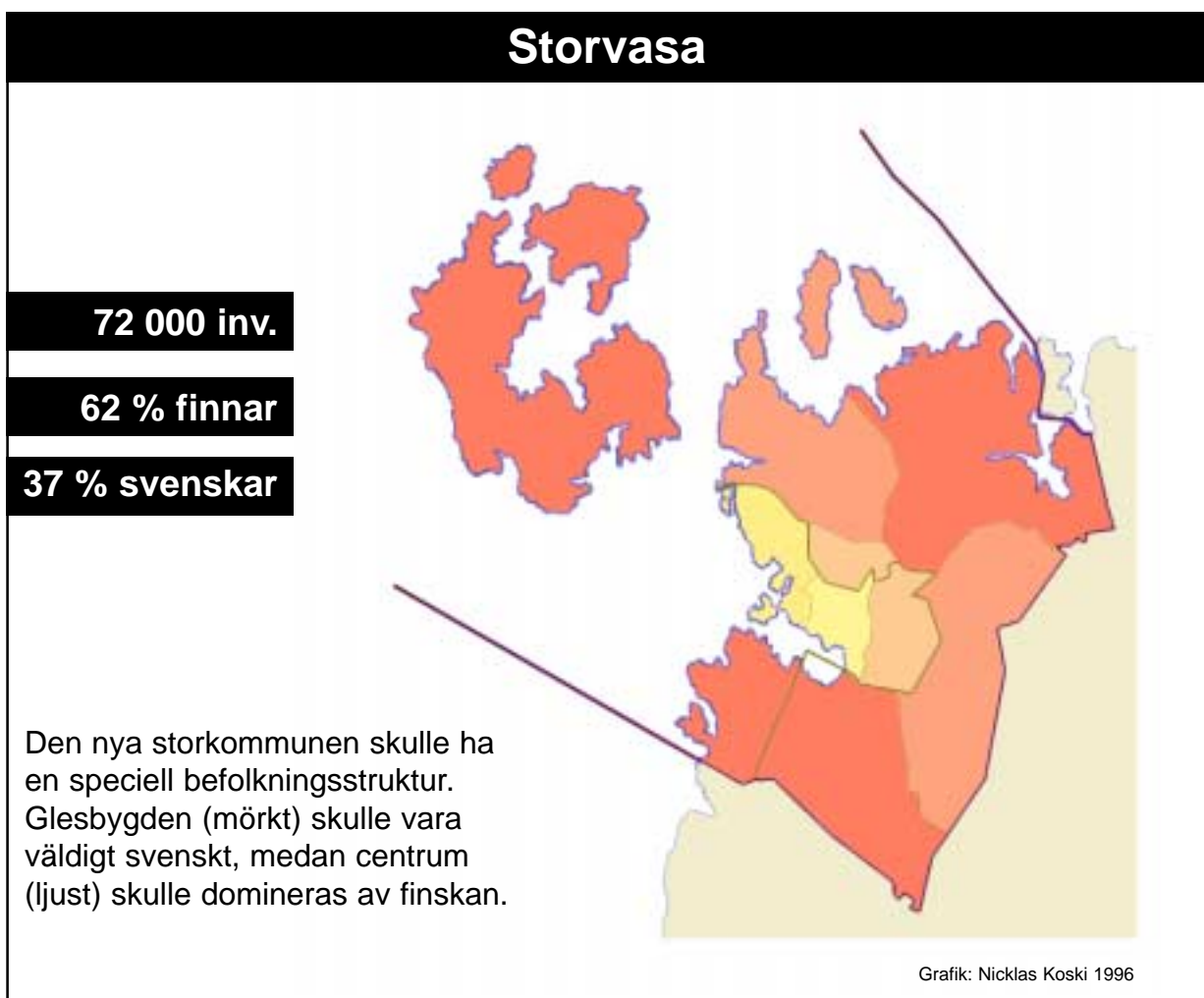
Resultaten från ovanstående telefonenkät bland kommunalpolitikerna i Vasa och Korsholm ger inte många överraskningar. Som jag kunde vänta mig är politikerna i Vasa positivare till en kommunsammanslagning än politikerna i Korsholm. Ändå fördelar sig opinionen såpass jämnt som 14-16 för ett Storvasa.

Motståndet är störst inom Sfp, vilket är något förbryllande. Vasa-sfp:arna respekterar antagligen sina partikamraters åsikter i Korsholm. Ändå skulle Sfp:s makt i stan öka avsevärt om Sfp i Vasa skulle få förstärkning från Korsholm. En annan sak är givetvis om Sfp i Vasa alls vill ha stödet från Korsholm.

En del av politikerna tycks också tro att de finska partierna i Vasa inte vill ha ett dominerande Sfp på den lokala partikartan och att de därför motsätter sig en sammanslagning.

Det här passar inte riktigt ihop med att någtra samlingspartister, bla Matti Konttas, öppet basunerade före kommunalvalet att de vill ha en kommunsammanslagning mellan Vasa och Korsholm i en nära framtid, Vaasan Ikkuna No 37, 13.10-19.10.96, s 15.

Konttas valtema med kommunsammanslagning stämplades i en av telefonintervjuerna som tomt prat av Sfp:s Robert Grönblom. Diskussionen om kommunerna har också avtagit ju längre vi kommer från kommunalvalet. Det ser ut som om den första rondan i frågan om det optimala kommunantalet är avslutad. Andra rondan samlar ännu krafter för att med full styrka blossa upp vid en passlig tidpunkt.

6. Slutsatser

Eftersom en uppsats aldrig kan vara helt objektiv och opartiskt redogöra för alla detaljer, är det bäst att också framföra sin egen syn på problematiken. Då kan läsaren bättre relatera texten till författarens värderingar.

Själv står jag numera för samma värderingar som är gällande i Lipponens regering. Jag vill omstrukturera den statliga och kommunala förvaltningsapparaten så att den bättre motsvarar dagens behov. Länsreformen är ett steg mot rätt håll. Målsättningen ska vara ett Finland utan län och med större kommuner. Jag talar också om län eftersom län och kommuner står nära varandra i omfördelningen av uppgifter.

6.1 Länsreformen

De uppgifter som dagens län har kan mycket väl flyttas till den statsliga centralförvaltningen och till kommunerna. Vi kan mycket väl helt klara oss utan länsinstitutionen som redan har förlorat en betydande del av sina uppgifter. Eftersom länen är viktiga regionala identitetsbildande institutioner, kunde de nuvarande länen bra ersättas med en pappersversion. De historiska länen eller landskapen, Nyland, Egentliga Finland, Åland, Satakunda, Tavastland, Savolax, Karelen, Österbotten och Lappland, kunde finnas ritade på kartan och skyltade vid vägarna som geografiska områden utan någon förvaltningsapparat. Bara som en identitetsbildande faktor, i stället för de konstgjorda Södra Finlands län och Västra Finlands län.

Länsreformen väcker stora känslor hos befolkningen, speciellt i de perifera områdena som förlorar sina län. Med det här syftar jag på Norra Karelens län och Vasa län. I övriga landet bryr sig inte människorna lika mycket. Jag påstår att motståndet mot länsreformen åtminstone i Vasatrakten dels beror på tidningarnas kampanjer för bevarandet av Vasa län. Vasabladets ledarspalter och nyhetssidor har dag efter dag fyllts med upphetsande skrifter om hur fel länsreformen är och hur svårt läget blir för svenskarna i Österbotten. Allt stämmer inte.

6.2 Kommunerna

Hittills har de mindre kommunerna varit idealet för den lokala demokratin, även om större kommuner i vissa fall har varit motiverade. I en liten kommun har invånarna bättre koll på vad som händer. De har lättare att ta kontakt med beslutsfattaren och påverka besluten. Det här är otvivelaktigt en fördel med de små kommunerna.

Det finns bara ett problem idag. Politikerföraktet. Förr uppfattades fullmäktigemedlemskapet som en hedersuppgift. Numera är det få som vill syssla med politik. Politik luktar.

Om vi tillspetsar problemet så betyder allt detta att kommuninvånarna inte längre lika enkelt tar kontakt med beslutsfattaren. Alltså fjärmars de från maktapparaten. Därmed har också fördelen med småkommunen försvunnit.

Mitt recept är större kommuner med, till följd av avpolitiseringsen, yrkespolitiker som på heltid sysslar med beslutsfattandet. De större kommunerna kan ha en större självständighet och flere uppgifter än dagens småkommuner. De kan ta hand om en del av länens och landskapens uppgifter och de kan ersätta samkommuner. Demokratin fungerar bättre direkt via kommunfullmäktige än indirekt via en samkommunfullmäktige. Fler kommuner kan också bli självförsörjande på tjänster av olika slag om kommunstorleken ökas.

6.3 Vasa och Korsholm

Den senaste tiden har kommunsammanslagningar i Österbotten diskuterats i pressen. För Korsholms del har en samgång med Maxmo, Vörå, Oravais, Malax och Korsnäs setts som den sannolikaste lösningen. Inrikesministeriet lär ha skisserat upp det här alternativet enligt Vbl 2.10.1996.

I och med ett nytt Storkorsholm skulle gränsen till Vasa ändå bestå, likaså behovet till ett intensivt samarbete inom flera områden. Därför anser jag att det naturligaste och vettigaste alternativet på sikt är en sammanslagning av Vasa och Korsholm. Alla förbindelser från Korsholm riktar sig mot centralorten Vasa. Många korsholmare arbetar i Vasa. Korsholm är som en ihålig kaka utan ett egentligt centrum. Smedsby är som det provisoriska Bonn före Tysklands återförening.

Det enda stora hindret på vägen till en storkommun är språkfrågan. Jag kan knappast tänka mig att svenska Korsholm vill gå samman med Vasa då följderna skulle vara att majoritetsspråket i den nya storkommunen skulle vara finska. Jag kan inte tänka mig det ens på sikt.